

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.

Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.

Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Ărași căsătoria civilă.

Proiectul de lege despre dreptul matrimonial are asemănare cu bălaurii din povestile noastre. Intocmai ca bălaurul, proiectul a ținut de mult timp și ține în agitație și îngrigire întreaga țară, ăr când capul i-a fost tăiat în casa magnaților, el în curând învia de nou în dietă.

În ședința de Mercuri, 16 Maiu c. a dietei a adus președintele la cunoștința deputaților rescriptul casei magnaților, despre respingerea proiectului. Când a vădut guvernul acest făt al seu mort și fără de putere, s'a supărat mult, ăr' apoi s'a pus cu totă puterea să-i dea nouă viață. S'a ridicat deci ministrul president Wekerle și a propus să se pună de nou la ordinea ăilei, recomandându-l pentru o nouă votare. „Il recomandăm, dise el, în convingerea aceea, că prin această împlinim dorința și a opiniunii publice”. Așa convingere are ministrul president despre opiniunea publică a țerii.

În ziua următoare puindu se la ordinea ăilei proiectul, ministrul Wekerle a făcut din partea guvernului propunerea, că dieta să retrimită proiectul casei magnaților, cu provocarea, ca aceea să-l supună de nou desbaterii și să-l accepte.

S'a început apoi de nou desbateră asupra lui, desbateră principială, care a durat 4 ăile. În decursul ei s'au prezentat, față de propunerea guvernului următoarele proiecte de conclud:

Contele Apponyi, rămânând pe lângă punctul seu de vedere dela început, a propus ca proiectul să se dea comisiunii justițiare a dietei, cu însărcinarea de a-l prelucra în sensul căsătoriei civile ajutătoare.

Deputatul Polonyi a fost de altă părere și a propus, ca dieta să îndrume guvernul, a presenta cât mai curând un proiect, pentru reformarea casei magnaților, ăr' desbateră de nou a cesiunii proiectului de drept matrimonial să se țină în suspens până reforma această va deveni lege.

Dintre vorbirile deputaților, cei mai mulți din opoziție, este caracteristică vorbirea contelui Carol Pongrăcz, care condamnă demonstrațiile de pe stradă, de când cu respingerea proiectului în casa magnaților, ăicând că aceste le-au inscenat „jidani vagabunși”, cu cari s'a aliat guvernul; apoi îl rógă pe guvern, să redea țerii agitate pacea și liniscea prin luarea de la ordinea ăilei a acestui proiect, care va afla totdeauna închise porțile casei de sus.

Este apoi caracteristică enunțațiunea deputatului Schreiber, în numele sasilor din dietă. Reflectând lui Ugron, Schreiber a ăis, că sasii nu prea simpatisează cu proiectul din cesiune, căci de o parte la ei necesitatea reformelor bisericesci nu este simțită, ăr de altă parte se tem, că legătura documentată de bună dintre biserică și societate va slăbi. Dar îl votăză, fiind că proiectul însemnăză în ori ce cas progres în viața publică de stat!

Vorbă să fie! L'au votat sasii și alții, pentru că așa a voit guvernul. ătă dorința opiniunii publice, cu care s'a lăudat Wekerle.

În fine Luni s'a făcut votarea și s'a primit cu majoritate de voturi propunerea guvernului. Proiectul va fi trimis casei magnaților, spre a delibera de nou asupra lui și a-l accepta.

Dacă, precum credem, va fi ără respins, se ăice, că se va trimite și a treia-ôră casei de sus.

Circulus vitiosus.

Sinódele diecesane.

Sinodul diecesei Caransebeș.

Ședința III

ținută în 25 Aprile 1894 la 11 ôre a. m.

Să cetesce și se declară de verificat protocolul ședinței II.

Presidiul presintă mai multe esibite între cari 9 cereri de concediu pe întreaga sesiune.

Deputatul Stefan Antonescu face următoarea propunere:

„Considerând, că Ilustritatea Sa Dl episcop diecesan întru a-și împlini înalta sa chemare păstorască și a satisface concludului sinodal din anul trecut, privitoriu la proiectele politico-bisericesci ale guvernului spre apărarea drepturilor și aședemintelor bisericii noastre gr. or. a grăbit să ia parte la desbaterile amintitelor proiecte în casa magnaților, me află îndemnat a propune ca veneratul sinod eparchial, aderând la concludul sinodului din anul trecut, să anunțe Preasânției Sale votul său de mulțămintă și alipire pentru neobositul zel și devotamânt întru apărarea drepturilor și aședemintelor bisericii noastre dreptmăritore”.

Acăsta propunere fiind sprijinită și de deputatul Alesandru Mocsonyi, —

Sinodul o primesce cu unanimitate și rógă pe Preacuvioșia Sa părintele archimandrit Filaret Musta ca președinte, să comunice într'o depeșă Preasânției Sale Dl episcop diecesan acest conclud al seu.

Referintele comisiunei bisericesci Dr. George Popoviciu dând cetire raportului general al consistoriului diecesan ca senat bisericesc, propune și sinodul primesce următorul conclud:

Raportul general al consistoriului diecesan ca senat strêns bisericesc pe anul 1893 să ia la cunoștință și se aclude la protocol.

Tot referintele comisiunei bisericesci raportăză asupra petițiunei preotului Terențiu Bugariu din Mărcina de a se șterge birul parochial dela 310 case și a i-se da în folosință jumătatea din sesiunea parochială de acolo, ce formăză dotațiunea administratorului protopresbiterial al Vârșetului și propune următorul proiect de conclud: „Fiind birul preoțesc o competență legală și sistemisată a preoților și având în vedere că credincioșii sunt îndatorați a presta această competență, sinodul nu se vede îndemnat a satisface cererei petentului, căci acceptându-se motivele petentului s'ar face și s'ar sancționa un cas de precedință forte păgubitoriu pentru dotațiunea preoților din comunele unde se prestăză birul”.

Deputatul Alesandru Mocsonyi face următoarea contrapropunere:

„Fiind obiectul de natură administrativă, sinodul nu ține de competența sa d'a intra în meritul cauzei, și remite cauza con-

sistoriului diecesan spre competență resol-vire”.

Sinodul primesce și ridică la valóre de conclud contra propunerea deputatului Alesandru Mocsonyi.

Referintele comisiunei școlare deputatul Gerasim Sêrbu dând cetire raportului general al consistoriului diecesan ca senat școlariu propune a se lua acest raport la plăcuta cunoștință, apoi ca:

1. Venerabilul consistoriu diecesan să fie poftit a reactiva în înțelesul §ului 130 din statutul organic, conferințele învățătoresci și a aplica în mod mai simțit §. 127 din statutul organic privitoriu la trimiterea de comisari din sinul său în scopul controlării școalelor cu atât mai vêrtos, cu cât numai pe această cale se pôte spera a se îmbunătății sporiul și în cele 11 școle confesionale în cari este slab sporiul în învățamânt;

2. să se stâruiască ca pe lângă toate școlele noastre confesionale să se facă grădini de pomărit și legumêrit, deôrece din 212 numai pe lângă 107 se sfă astfel de grădini;

3. față cu profesorii, cari se aplică la institutul nostru diecesan, secțiunea pedagogică, să se conformeze §§-ilor 2 și 3 din normativul privitoriu la dênșii, deôrece din 6 profesori numai 2 sunt definitivi, ăr 4 provizori deși a trecut termenul regulamentar dela aplicarea unora dintre dênșii.

Ședința IV.

ținută la 25 Aprile după amêzi dela 5 ôre.

După înaintarea mai multor esibite urmăză continuarea desbaterii asupra raportului general al consistoriului diecesan ca senat școlar:

Deputatul Stefan Antonescu face următoarea propunere: „Raportul să ia la cunoștință. ără în privința reintroducerii conferințelor învățătoresci, consistoriul diecesan la sinodul viitoriu să vină cu propunere detaliată și motivată în privința didactică și finanțiară. Acăsta propunere se primesce. Se verifică mai mulți deputați și apoi urmăză comisiunea financiară, care prin raportul său Virgil Tomiciu referăză asupra raportului general al senatului epitropesc pro 1893 și propune, ca fiind acela tipărit și împărțit între membrii sinodului, să se considere de cetit și să se primescă în tot cuprinsul său.

Sinodul îl primesce.

Același raportor referăză despre socotelile fondurilor diecesane pe anul 1893 și propune, ca socoțile să se aprôbe și totdeodată să se dea absolutoriu și îndemnizare pentru supra erogatele în sumă de 79 fl. 14 cr.

Sinodul aprôbă socotelile fondurilor diecesane pe anul 1893 și dă consistoriului diecesan absolutoriul cerut. Totdeodată să dă și îndemnizarea cerută pentru supra erogatele de 79 fl. 14 cr.

Acelaș raportor referăză despre proiectul de preliminaru pe anul 1895.

Sinodul eparchial primesce preliminarul pe anul 1895 cu următoarea modificare:

În rubrica remunerațiunii caticeșilor dela școlele medii din diecesă poziția 2., remunerațiunea catihetului din Lógoj, să urcă cu 50 fl. adecă dela 50 fl. la 100 fl.

Deci preliminarul să stătorească cu:

Venite 33.499 fl. 80 cr.

Erogate 33.484 fl. 93 cr.

rămâne prisos 14 fl. 87 cr.

Procesul memorandumului.

(Urmare).

12 și 14 Maiu n.

În ședințele din aceste două ăile se continuă mai departe obiecțiunile în general ale acusaților la actul de acusațiune. Acusații D. Comșa, Dr. D. P. Barcian, S. Albin, N. Cristea, P. Barbu, Dr. T. Mihali, Dr. Tripon în ședința din 12 Maiu, ăr Rubin Patîța, Vas. Rațiu, Gerasim Domide, Roman și Duma în ședința din 14 Maiu își fac obiecțiunile, vorbind unii mai pe scurt, alții mai pe larg, alăturându-se cu toții la cele susținute de antevorbitorii acusați, cerând prescripțiunea și rugând tribunalul să aducă cu privire la aceste decisiune în merit.

15 Maiu n.

Ședința se deschide la ôrele 8 și 20 min.

Presidentul cetesce hotărîrea tribunalului cu pripire la cesițiunea prescripțiunii invocată de acusați. Cererea lor e respinsă. E respinsă și cererea acusaților de a se alătura la acte acei numeri din „Tribuna” și „Gazeta Transilvaniei”, în cari e publicat Memorandul înainte de a fi apărut în broșură separată.

Acusații rêspond toți, că în contra acestei decisiuni însinuă nulitate.

Se cetesc pasagele încriminate din Memorand, pe temeiul cărora procurorul a tras în judecată întreg comitetul.

Dr. Lucaciu se ridică și spune, că traducerea ungurască e cu desăvêrșire greșită și nu corêspunde de loc cu originalul românesc. Cere manuscrisul unguresc — verificat de tribunal — ca să-și facă observările cunvenite. După ce i-se dă, arată ca absolut eronate chiar pasagele principale, pentru cari sunt trasi în judecată. Constată, că dacă acusa procurorului se întemeiază pe această traducere, atunci a fost grozav în eróre și protestă contra acestei apucături și nedreptăți.

Presidentul, tălmăciul, procurorul cu toții sunt incurcați și suspind ședința pentru 20 de minute, rugând pe părintele Lucaciu ca să dea în scris toate observațiile la traducerea greșită.

După deschidere.

Lucaciu în numele acusaților face traducerea și își exprimă regretul, că ei sunt siliți a-și perde timpul cu lucrări, pe care ar fi avut datoria să le facă tribunalul. Constată a două-ôră că actul de acusă este fals și după act, acusa lor e nedreptă.

Coroian atrage atenția procurorului, că după corectarea ce s'a făcut în actul de acusă, acesta s'a schimbat cu desăvêrșire și acusa de acum nu mai este cea vechă, deci cere ca procurorul să-și retragă acusa de mai înainte. Spune, că pe comitet îl privesce numai tectul românesc, făcut de ei și nu orice traducere a aceluia.

Procurorul reflectăză, că nu și pôte retrage acusa. Tragerea în

judecată e întemeiată pe motivul, că s'a făcut Memorandul și s'a lăsat în Europa, indiferent de limbile, în care s'a tradus.

Incepe apoi interogatorul acusatilor și întreabă pe Iuliu Coroian să spună într-o parte la ședințele în care s'a statuit textul Memorandului și s'a decis tipărirea și răspândirea lui.

Coroian cere să se recure și să se alăture la acte Corpus Juris, Aprobatae et compilatae, Diploma Leopoldina, Pragmatica sanctio, Resolutio Alvinciana; Legile din 1842, 1848; Diploma din Octomvrie 1860, Diploma din 21 Iulie 1861; Patenta din 1864, Legile ardelenne din 1864 și 1865 Legea electorală din 1863, Rescriptul regesc din Martiu 1865, protocolul conferinței naționale din 1893, Date statistice despre populația din 1860 și 1867, protocolul conferinței naționale din 1892 și cere ascultarea lui Nicolae Roman.

Tribunalul, respinge cererea.

Coroian, însușă recurs de nulitate.

Președintele pune lui Coroian din nou întrebarea.

Coroian cere a i-se pune întrebările pe rând și spune: am fost și sunt membru al comitetului, am fost de față în ședințele comitetului, din 25 și 26 Martiu 1892; eu nu m'am învoit cu redactarea, tipărirea și răspândirea unui Memorand în care se se atace puterea obligatorie a legii, deoarece un asemenea conclud nici nu s'a adus; face istoricul memorandumului, dovedește, că comitetul a primit dela conferința din 1892 însărcinarea directă să compună, să subțernă și să publice un Memorand; spune că el a fost referent, fiindcă dela comitet a primit însărcinarea; în 1892 în ședințele din 25 și 26 s'a revădit numai textul Memorandului. Protocol despre modificările de atunci, nu crede să se fi luat. Nu și aduce aminte cine a fost de față la acele ședințe.

Ședința se ridică la 2 ore p. m.

16 Maiu n.

Ședința se deschide la orele 8 și 15 m. Se continuă cu interogatorul asupra tipării Memorandului. Tendința acestui interogator este de a ști, când și cine a dispus tipărirea și răspândirea Memorandului.

Procurorul pune mai multe întrebări în privința aceluia lui Dr. Rațiu și Roman.

Procurorul întreabă între altele pe Rațiu, dacă conferința dela 21 și 22 n'a hotărât ea ca să se tipărească și să se răspândească Memorandul?

Rațiu: În conferință nu s'a luat nici o hotărâre pozitivă cu privire la distribuire, deorece comitetul n'a găsit nici odată de cuviință ca să se tipărească Memorandul înainte de a se fi prezentat Tronului. Acum dacă totuși publicarea lui s'a făcut, pe când ne găsim încă la Viena, dl procuror s'ar fi putut convinge și din această precum și din declarațiunile lui Roman, că atât tipărirea cât și răspândirea a făcut-o ca proprietar nu comitetul, ci numai Brote.

Procurorul: Deorece comitetul nu a aflat de cuviință ca să se tipărească și distribue Memorandul înainte de a cunoște rezultatul dela Tron, urmăzând, că după ce s'a cunoscut rezultatul, cineva a dispus tipărirea și răspândirea lui?

Rațiu: Noi nu am cunoscut rezultatul Memorandului până pe la mijlocul lui Iuliu 1892, ăr în acest timp Memorandul era tipărit și răspândit deja.

Procurorul: Memorandul fiind înaintat la Tron, cine avea copie de pe el ca să-l tipărească?

Rațiu: Actele comitetului au rămas în biroul meu, unde se găsesc și redacția „Tribunei”. Se poate ca cineva în absența noastră să fi luat copie de pe toate actele și să le fi fost publicat.

Procurorul: Intre actele de investigațiune se află o declarațiune a Drului Rațiu, după care Memorandul s'a tipărit în temeiul unui proces verbal al comitetului și în care se declară, că Dr. Rațiu a dat mandat lui Brote pentru tipărirea. Această declarațiune a fost dată judelei de instrucție de dl Brote. Pentru ce acușării nu arată procesul verbal și recunoșc sau nu această declarațiune a lor?? (Sensatie profundă).

Rațiu: N'am cunoscință de acel proces verbal și nu știu ce conține, în ce privește declarațiunea dată de mine dlui Brote, ea i-a fost încredințată pe când densus se afla sub investigațiune. Mi a cerut-o și i-am dat-o.

Jurații încep să pună întrebări, dacă textul memorandumului așternut cabinetul imperial e tocmai așa ca cel tipărit.

Dr. Rațiu declară, că nu le-a colationat, ăr în ce privește răspunderea, el nu o poate lua decât pentru cel dat Împăratului, pe care l-a iscălit. La alte întrebări dacă a luat la răspundere pe dl Brote pentru că a tipărit fără învoirea comitetului, dl Rațiu dice că nu l-a luat la răspundere, fiind o afacere particulară a dlui Brote.

După o pauză de 15 minute se ia din nou interogatul dlui Roman, care declară din nou că tot ce a făcut numai din ordinul dlui Brote a făcut.

Urmăzând interogatul domnului Pop de Băsești.

Pop declară că a luat parte la ședințele comitetului dela 25—26 Martiu, pe care le-a presidat, Dr. Rațiu fiind absent.

În aceste ședințe nu s'au luat hotărâri nici pentru tipărirea, nici pentru răspândirea. Ședința dela 25—26 Martiu n'a avut altceva de hotărât decât ficsarea memorandumului votat de conferință. Scopul principal a fost ca memorandumul să ajungă la Tron, ăr nu ca să se distribue. Dl Coroian a prezentat textul memorandumului de era să se dezbată. S'au făcut numai modificări de stil și nu esențiale. La întrebarea dacă s'a luat proces verbal despre ședință răspunde că s'a luat, dar nu l'a putut vedea, deorece a plecat.

Președintele: Brote lucra din puterea lui sau din puterea comitetului?

Pop de Băsești: În ce privește așternerea memorandumului la Tron el a primit mandat dela comitet. Dar încât privește celelalte lucrări nu! Am întâlnit la Viena pe Brote și i-am imputat de ce a tipărit memorandumul înainte de a ajunge la Tron.

Răspundând procurorului, Dl Pop de Băsești declară, că în privința publicațiunii și răspândirii memorandumului comitetul n'a luat nici o decisiune, nici înainte, nici după așternerea la Tron a memorandumului.

Mai pun întrebări jurații și judele Issekutz în privința banilor, cu care s'a tipărit memorandumul.

Pop răspunde că au fost banii partidului, dar refuză ori-ce amănunte. În ce privește întrebarea, dacă ia sau nu răspunderea memorandumului stabilit în conferința dela 25—26 Martiu, declară că ia totă răspunderea.

Urmăzând interogatul lui Lucaciu.

V. Lucaciu declară, că a luat parte la ședințele dela 25—26 Martiu, dar că acolo nu s'a stabilit nici tipărirea, nici răspândirea memorandumului. În privința modificărilor declară că nu s'au făcut decât modificări de stil. Odată modificat s'a încredințat lui Brote.

Președintele: Îți vei fi aducând de sigur aminte, dacă s'au făcut modificări în părțile incriminate.

Lucaciu: Nu le țin nici acum obiect de acușă, prin urmare n'am avut nevoie a le modifica. Brote a fost însărcinat cu traducerea textului german și magiar, pe care se le aducă la Viena pentru subscriere și așternere. În Viena l-am scris, dar nu am avut timp să-l mai și cetim.

În ședință s'a luat hotărârea să nu se mai publice, dar totuși s'a publicat în „Tribuna”, lucru pentru care a luat la răspundere pe Brote. Ca prim-secretar al comitetului, densus nu s'a mai ocupat în urmă cu colationarea textelor, deorece Memorandul a fost deja publicat și în diarele streine și prin urmare considerând lucrul ca fapt împlinit, nu s'a mai ocupat cu cestiunea răspândirii și publicării.

Ședința se ridică la orele 2.

17 Maiu n.

Ședința se deschide la orele 8 și 25 m.

Se continuă interogatorul cu Lucaciu.

Președintele îl întreabă dacă primesce răspunderea asupra textului Memorandului.

Lucaciu primesce răspunderea pentru textul românesc original subscris în Viena.

Procurorul constată, că comitetul a primit mandat dela conferința națională din 20 și 21 Ianuarie 1890 ca să facă un text și să-l așternă Tronului, ăr acușării în 25 și 26 Martiu 1892 au făcut textul, în care se află și pasagele incriminate; așadar au luat și răspunderea asupra textului.

Lucaciu arată, că comitetul a primit mandat în mai multe rânduri de a face un text românesc pentru ca să-l prezente Monarchului.

Procurorul: Acusatul vorbind numai de tecsul românesc voesc a nu recunoșce prin această textul din celelalte limbi?

Lucaciu: Întrebarea dlui procuror n'are loc aci. Noi am primit să facem textul Memorandului în românesc, ceea ce am și executat. Odată stabilit textul românesc l'am predat vice-președintelui Brote ca să-l traducă în alte limbi. În Viena n'am avut timp să colationăm texturile limbilor străine, așadar nici nu putem lua răspunderea în sens juridic a traducerilor; dacă le-aș fi tradus eu însu-mi, atunci da. Nu voesc a arunca învinovățire asupra lui Brote, care nu e prezent, nici a mă subtrage răspunderii, dar stau aici în fața unui tribunal regesc, care are să judece în numele Majestății Sale. Nu pot deci lua responsabilitate în sens juridic a texturilor străine, pe care nu le-am făcut eu și la care nici nu mi-am putut da consimțământul meu. Fiind tradus și în alte limbi, dar mai ales fiind publicate tecte italiene, germane, franceze și magiare fără scirea, voea și mandatul comitetului, mai în toate diarele, acțiunea noastră în sensul publicării și răspândirii a fost paralizată și nu ne-am mai ocupat cu traduceri.

Procurorul constată, că comitetul avea scire și de tectele străine. Ar fi trebuit dar ca să se intereseze și de acestea.

Lucaciu: Domnul procuror pipăsece în întunec și duce la absurd interogatorul responsabilității. Dice că ar fi trebuit ca comitetul să se intereseze și de texturile străine, dar asta o scim și noi, că așa ar fi trebuit să fie. Dar un Comșa, un Domide, care nu cunosc limba magiară, cum ar fi putut ei să ia răspunderea, în sens juridic, al textului magiar? Și tot așa și în celelalte limbi.

Procurorul: După teoria acusatului ori-cine care nu cunosc limba magiară poate refusa răspunderea, chiar când textul ar conține tradare de patrie, sub pretext, că nu cunosc limba. De altfel între textul român și cel magiar nu sunt deosebiri esențiale.

Lucaciu: Primesc teoria domnului procuror, căci prin această își taie singur crânga de sub picioare. Mai întâi domnul procuror a dis, că noi nu stăm aici ca corporațiune, ci suntem fie-care personal răspundător de faptele sale, acum însă se pune pe alt teren unde confundă responsabilitatea

personală cu cea morală. Voiesc să se precizeze responsabilitatea noastră, căci altcum curtea nu poate aduce verdict. Dl procuror dice, că nu sunt diferențe esențiale între textul românesc și traducerea magiară; atunci nu pricep până unde va merge această șovăire, căci când noi aici în fața tuturor, cu doi talmaci, constatăm diferențe esențiale, ăr domnul procuror tot e în stare a tăgădui această, apoi eu nu mai înțeleg justiția din Cluș și trebuie să cerem scutul onoratului tribunal și al dlor jurați contra domnului procuror.

Procurorul: N'am dat în judecată pe nimenea decât ca personal responsabil.

Lucaciu: Poziția mea față cu dl procuror începe a deveni tot mai lămurită. Eu vorbesc precis ăr dl procuror face vorbe. Când memorandumul a fost publicat fără voea și scirea noastră, atunci se ne permită dl procuror a recunoșce că totă acțiunea noastră, a luat altă direcție și n'am mai avut a face nimic în acest sens.

După Lucaciu se ia interogatorul acusatului Dumitru Comșa.

D. Comșa răspunde președintelui, că a luat parte la ședințele din 25—26 Martiu 1892, în care s'a modificat și s'a decis așternerea textului memorandumului de mai înainte. N'a cetit decât textul românesc apărut în „Tribuna” și nu poate răspunde dacă acesta corăspunde textului publicat în broșură, pe care nu l-a cetit, cunoscând odată conținutul celui alt eșit în „Tribuna” și prezentat Împăratului.

În ceea ce privește întrebarea dacă în conferința generală din 21—22 Ianuarie 1892 s'a hotărât și publicarea și răspândirea memorandumului, răspunde, că comitetul a avut atâta de lucru încât nu s'a mai putut ocupa cu redactarea altui text pentru publicare, ăr conferința nici n'a hotărât timpul când să se răspândească memorandumul. Despre publicarea memorandumului a aflat în Sibiu din diare, de ore ce n'a fost la Viena, dar neagă, că cineva din comitet ar fi răspândit memorandumul. Textul german și magiar care s'au înaintat monarchului, au fost în sama lui Eugen Brote de a le traduce. N'a împărțit el, și nici nu scie cine o fi împărțit lui Eugen Brote, hotărârile comitetului în privința traducerii, luate în ședințele dela 25—26, la care Brote din cauza morții nevastei sale n'a participat.

Despre vre-un proces verbal al ședinții comitetului dela 25—26 Martiu nu scie să se fi făcut.

Președintele: prezintă atunci o declarație, care a fost alăturată de dl Brote la protocolul de instrucție.

D. Comșa: spune că recunoșce acea declarație, a iscălit-o, și densus și vede acum că declarațiunea susține că „comitetul național hotărește să se răspândească și tipărească memorandumul în mai multe limbi”. D. Comșa era ocupat prea mult, când a iscălit acea declarație și n'a observat greșela, ce s'a strecurat.

Urmăzând interogatorul dlui Barcian.

Acusatul Barcian a fost la ședința dela 25—26 Martiu 1892. În ședință nu s'a luat nici o hotărâre de publicare și răspândire, fiind deja luată de conferința națională. În ce privește întâia fasiune la judele de instrucție, constată că acesta a confundat conferința cu ședința, întocmai ca la D. Comșa. Ședința comitetului s'a ocupat numai cu așternerea și nu cu tipărirea și răspândirea.

Un jurat se scola și dice președintelui că e lucru esențial a se ști dacă acusatul a fost și densus cu reputația la Viena?

Barcianu: Cu toate că această întrebare n'are loc aci, totuși răspund că n'am fost la Viena.

Președintele ridică apoi ședința la orele 2 p. m.

18 Maiu n.

Ședința se deschide la orele 8 și 20 m.

Juratul Nagy rogă tribunalul ca să numească experți, care să constate dacă declarațiunea dată dlui Brote de unii din acușai nu e scrisă de vre-unul din cei care au iscălit-o.

D. Comșa: În privința acēsta am spus deja ieri că ea este scrisă de mine la rugarea dlui Brote. Fiind însă grăbit, n'am luat în cercetare mai minuțioasă conținutul ei.

Președintele vrea să constate după câte își aduce aminte, că acușatul a declarat eri, că a iscălit-o numai în grabă mare, dar' că nu ar fi și scris-o.

Se cetesce fasiunea de eri a domnului Comșa, după notele stenografiate oficiale, și se constată după ele, că acușatul a iscălit-o în fuga mare, neavând timp să o mai și cetască, căci dacă ar fi cetit-o nu ar fi subscris-o.

D. Comșa: N'am ȳis eri, că nu cunoscem cuprinsul declarațiunii!

Președintele: Vă fac atent ca fasiunile pe care le dați să fie adevărate. Toți ȳuȳii cunosc limba română și controlează spusele acușailor. Vă rog să faceți de aci înainte fasiuni adevărate și sincere.

D. Comșa repetă, că n'a declarat eri că nu cunosc conținutul declarațiunii.

Președintele: După-ce recunosc că ai scris-o d-ta, fasionază adevărat cele ce scii.

D. Comșa: Dela ședință și până la facerea acestei declarațiunii a trecut un an și eu nu mi-am adus aminte de cele-ce s'au hotărât în acea ședință. Dl Brote a insistat să-i dăm acea declarațiune. L-am găsit stând de vorbă cu Dr. Rațiu și rugându-mă ca să o iscălesc, am iscălit-o în grabă, după-ce am văȳut, că o iscălise și Dr. Rațiu.

Președintele: Cum se face, că fiind de față dl președinte Rațiu, d-ta ai primit îndrumare dela domnul Brote și nu dela președinte.

D. Comșa: Eu când m'am întâlnit cu dēșii am putut crede, că Brote s'o fi și înțeles cu președintele și deci la rugarea dlui Brote ca să copieze declarațiunea n'am esitat și am executat-o. Am scris-o fiindu-mi dictată de dl Brote.

Președintele: Din tōte câte spui avem credința, că cunoseai perfect conținutul declarațiunii.

D. Comșa: Puteți crede ce vōiți, dar' repet că după un an de ȳile dela ședința, de care e vorba în declarațiune și până la data ei nu mi mai puteam aduce aminte de hotăririle luate. Am iscălit-o dar' în bună credință.

Tot referitor la acēsta declarație ii se face un lung interogator lui Dr. Rațiu

Urmază acușatul Nicolau Cristea La întrebările președintelui declară, că a fost de față la ședințele din 25 și 26 Martiu și primesce tōtă răspunderea.

La acēsta publicul român strigă: „Să trāscă”, însuflețit de ȳinuta bărbătescă și hotărâtă a dlui N. Cristea. Președintele sună clopoțelul și amenință pe întrerupători cu scōtarea afară și închisōre de 8 ȳile.

După Cristea urmază ascultarea dlui Patriciu Barbu acușat, că a distribuit mai multe exemplare din Memorand.

P. Barbu declară: Cu ocazia investigației am declarat ȳudelui de instrucție, că la adresa mea a sosit un pachet cu Memorande, pe care le-au desfăcut ōmenii din cancelariu mea. Exemplarele le-am pus la o parte și funcȳionarii mei au distribuit acelora care au cerut din ele. Eu însă personal n'am dat nimēruia nici un exemplar. Dacă însă mi 'sar fi cerut, le-aș fi dat, fiind-că nu aflu în ele nimic punibil.

Ascultarea lui Dr. T. Mihali.

Președintele: Aȳi participat la ședința comitetului din 25—26 Martie 1892.

T. Mihali: Da!

Președintele: Ești acușat, că ai conlucrat la compunerea tectstului Memorandului.

T. Mihali: Da! am conlucrat, dar' nu în ședința dela 25—26 Martiu 1892, ci la conferența din 1892, când s'a stabilit definitiv tectstul Memorandului. Astfel în ședința dela 25—26 Martie nu s'au făcut decât schimbări de stil.

Președintele: Coroian a ȳis, că misiunea ședinții din 25—26 Martie 1892 a fost de a omite acele părți din Memorand, care vātēmă constituția. De ce dar' nu s'au omis pasagele în actul de acușă?

T. Mihali: Astfel de pasage nu am recunoscut și nu recunosc nici odată. Că ar cuprinde atât proiectul ce ni s'a pus la dispoziție cât și Memorandul stabilit definitiv. În ce privesce tipărirea și răspândirea Memorandului nu pot să declar decât că acēsta a hotărât-o conferența din 1892, ér comitetul n'a făcut decât să execute hotăririle conferenței.

Președintele: Mai esti acușat cu răspândirea și distribuirea exemplarelor, ce 'ți sau trimis.

T. Mihali: Este adevărat, că am primit exemplare din Memorand în număr de 40—50, și că li s'au dat acelora, care au cerut. Exemplarele erau în limba română și magiară, și chiar fispanul (prefectul) din Solnoc-Dobăca, a cerut unul.

Urmază după acēsta G. Tripon:

Președintele: Luat-ai parte la ședința comitetului din 25—26 Martiu.

G. Tripon: Regret, că n'am putut lua parte, declar însă, că am contribuit și eu la compunerea Memorandului, însă în conferența din 1892. Și acēsta s'a întâmplat astfel: 'Mi-a venit la cunoscință, că fie iertatului Man din Bistrita i-a sosit un proiect de Memorand ca să se discute și voteze în adunarea clubului nostru electoral. Fiind cu o ocazie la dl Man, am cetit numai fugitiv. Mergând la conferență, unde tectstul Memorandului se prezentase lucrat definitiv, eu încă am votat pentru asternerea, și răspândirea lui.

Președintele: Conferența din 1892 în legătură cu pt. 4. a luat și altă hotărâre (pt. 6) în care ȳice, că comitetul de 25 este încredințat cu compunerea, publicarea și răspândirea unui memorand, prin urmare el n'a putut să fie făcut în conferența din 1892.

G. Tripon: După părerea mea, concludus acēsta să raporta la un alt Memorand, mai voluminos și de caracter explicativ, care să se publice și răspândescă, pentru a informa opinia publică din afară asupra situațiunii românilor din Transilvania și Ungaria. Urmază deci că concludus prim (pt. 4) nu esclude concludus al doilea (pt 6).

Președintele: 'ȳi sau trimis exemplare din Memorand.

G. Tripon: Da, mi s'au trimis însă cu durere trebuie să v'ō declar, că mi le-a confiscat poliția din Bistrita, încă pe când nici nu le desfăcusem. ȳic cu durere, pentru-că ele nu mi-au fost trimise ca să mi le'confisce poliția, ci ca să le împart poporului.

La dorința procurorului să dă cetire fasiunii acușatului și însuși președintele s'a văȳut necesitat să recunoscă, că fasiunile acușatului consună cu declarațiile făcute aici.

19 Maiu n.

Ședința se deschide la orele 8 și 10 m.

Se continuă interogatorul. Ascultat e mai întâiu dl Aurel Suciu, care declară, că a fost de față la ședința comitetului din 25—26 Martiu, dar aici numai s'a cetit memorandul, care era gata.

Ascultarea lui Mihaiu Veliciu

Președintele: Fost-ai de față la ședințele comitetului din 25 și 26 Martiu 1892?

M. Veliciu. Am fost.

Președintele: Ești acușat, că ai contribuit la stabilirea tectstului incriminat.

M. Veliciu: Am contribuit numai ca membru al conferinței și nu al comitetului. Nici nu puteam să contribuim ca membru al comitetului, căci tectstul Memorandului era deja stabilit, și noi nu aveam alta de făcut, decât să-l substernem.

Președintele: Ce diferență există între Memorandul incriminat și cel substernut?

M. Veliciu: De două-ori durere, eu nu am putut participa la deputația din Viena, pentru aceea n'am fost în stare a-l cunōsce. Numai după-ce procurorul m'a acușat, am cetit un exemplar.

În sfârșit declară, că ca fiu al națiunii române ia răspunderea pentru Memorand.

Ascultarea lui Rubin Patița.

Președintele: Ai fost de față la ședințele comitetului din 25—26 Martiu 1892.

R. Patița: Da am fost de față. În numita ședință însă nu s'a stabilit nici un tectst al Memorandului și în proiectul ce ne stă înainte nu s'a făcut nici o schimbare esențială. Încât privesce traducerea în mai multe limbi, acēsta s'a încredințat membrilor din Sibiu ai comitetului.

Președintele: Identic este tectstul Memorandului substernut Corōnei cu Memorandul incriminat?

R. Patița: Tectstul românesc este indentic întru tōte. Cu privire la tipărire și răspândire eu însuși am făcut propunerea verbală, că Memorandul să nu se tipărescă și răspândescă decât atunci, când vom cunōsce sōrtea, ce o va avē la Corōnă, ér dacă acēsta s'a făcut a fost contra voinții nōstre.

Ascultarea lui Basiliu Rațiu.

Președintele: Ești acușat, că ai distribuit 50—60 exemplare din Memorand.

Basiliu Rațiu recunōsce, că a primit prin luna lui Iulie 1892 exemplare din Memorand și le-a împărțit pe la diferiți ōmeni inteligenți.

Ascultarea lui Gerasim Domide. Președintele: Ai fost de față la ședința comitetului din 25—26 Martiu în Sibiu?

G. Domide: Da am fost.

Președintele: Ești acușat că ca membru al comitetului ai conlucrat la facerea Memorandului incriminat.

G. Domide: Da, am conlucrat, dar din actele conferinței nōstre din urmă am aflat, că Memorandul nu este fētul unui singur om, ci al unei națiuni întregi. Conferențele nōstre naționale, care sunt espresiunea fidelă a dorințelor și postulatelor poporului român, au decis compunerea și asternerea unui Memorand la Tron, ér ședințele comitetului din 25—26 Martiu 1892, n'au făcut decât să execute hotărârea conferinței din 1892.

Președintele: Identic e pasagiul incriminat cu Memorandul primit de ședință?

G. Domide: După credința și sciința mea e identic.

Președintele: Ce hotărâre s'a adus de comitet în privința traducerii, tipării și răspândirii Memorandului.

G. Domide: Cu privire la traducere s'a hotărât, că acēsta să se facă după tectstul original românesc în limba magiară și germână, cu scopul văȳit, ca Memorandul să se astērnă Corōnei în tōte 3 limbile. În ceea-ce privesce tipărirea și răspândirea, nu s'a luat nici o hotărâre, lāsându-se acēsta până la timpul, când se va cunōsce sōrtea Memorandului.

Președintele: După fasiunea luată de judele de instrucție, d-ta ai

recunoscut, că s'a adus concludus în ședința comitetului cu privire la răspândire și tipărire.

G. Domide. Față cu instrucția o se vă fac un mic istoric. Eu am rugat pe judele de instrucție, ca în virtutea legii de naționalitate să ia interogatorul în limba română, căci la cas contrar nu răspund de ecsactitatea lui. Acēstă cerere fu respinsă. Am protestat contra acestei ilegalități la forurile mai înalte, dar am primit soluție, că dacă nu me supun, voi fi pedepsit, nu mi-se va da dreptul de apărare și că voi fi închis. Ajuns în astfel de situațiune; m'am văȳut silit a mă pleca forței și a răspunde la 4 întrebări ale ȳudelui. Întrebarea ce mi-o pune dl președinte acum, nu s'a făcut.

Domide în sfârșit declară, că ia tōtă responsabilitatea atât pentru tectstul Memorandului cât și pentru tipărirea și răspândirea lui.

Declarațiunile părintelui Domide, făcute cu atâta energie, cu atâta conștiință de sine cu atâta curagiu și demnitate au făcut cea mai bună impresie între toți români.

Dnii I. Muntean, Dionisie Roman și I. Duma, acușai pentru răspândire, la întrebările presidentului recunosc, că au primit și dat exemplare din Memorand.

Sfârșindu-se ascultarea acușailor, procurorul se ridică pentru a face unele enunȳiațiuni și anume: Față cu Dr. I. Rațiu modifică acușă numai pe motivul, că Dr. I. Rațiu a luat dispozițiuni privitoare la răspândirea Memorandului incriminat, ér față cu Patriciu Barb își basēză acușă numai pe motivul răspândirii faprice.

Dr. I. Rațiu cere dela procuror să-i spună, că în care mod a dispus asupra răspândirii?

Procurorul răspunde, că Dr. I. Rațiu a dat înputernicire lui E. Brote se publice și să răspândescă Memorandul.

Dr. I. Rațiu: Nu este esact, eu n'am conlucrat cu nimic la tipărire și la răspândirea Memorandului. Acușatul N. Roman a declarat hotărât, că nu scie, că eu să fi dat astfel de mandat lui Brote. Prin urmare n'am luat parte nici la răspândire.

Procurorul: După-ce nici în decursul acestei pertractări nu s'a putut constata, că acușatul G. Tripon a luat parte la ședința comitetului dela 25—26 Martiu 1892 și la tipărirea și răspândirea Memorandului, îmi retrag acușă față de el.

Tribunalul se retrage pentru a decide asupra rebonificării chielțuieiilor. Reintrând tribunalul enunță în numele Majestății Sale, că G. Tripon este scos de sub acușă, ér drept rebonificare i se aplică ȳile 400 fl.

Urmază cetirea conduitei acușailor apoi presidentul enunță, că Duminecă nu se va ȳine pertractare și că ședința viitoare se va începs Luni la 8 ore a. m.

21 Maiu

Ședința se deschide la 8 și 30 minute.

Ascultarea dlui Sept Albini.

Aȳi fost de față la ședința comitetului dela 25—26 Martiu?

Albini Da, am fost.

Președ: Sunteți acușai, că în calitate de membru al comitetului aȳi conlucrat la tectstul memorandului.

Albini: Recunosc, că atât ca membru al comitetului cât și ca membru al conferinței am conlucrat la facerea memorandului. Nu-i adevărat însă, că memorandul ar fi fructul ședinței din 25 și 26 Martiu, pentru-că deja în 1887 conferența generală a hotărât facerea și asternerea cătră Tron a unui memorand.

La întrebările președintelui dl. Albini răspunde, că comitetul n'a făcut schimbări în tectst că, a subscris memorandul în Viena, că răspunde despre acest tectst românesc, că comitetul

n'a luat dispoziții cu privire la răspândire etc. Cu privire la declarațiunea dată lui Brote mărturisesc astfel:

Președintele: dl Brote a primit dela comitet mandat, ca să traducă, tipărească și răspândescă „memorandul”. Acesta rezultă din declarațiunea subscrisă de membrii comitetului executiv. În această declarațiune a comitetului este expres înscrisă autorizațiunea dată dlui Brote în această privință. Sunteți întrebât a declara, dacă cuprinsul declarațiunii comitetului corespunde.

Albini: În privința acestei declarațiuni am de observat faptul următor: Pe timpul când s'a formulat această declarațiune dl Brote era urmărit de justiție pentru „memorand” și pentru cuvântul, că comitetul executiv n'a voit să se degazeze de solidaritatea răspunderii cu dl Brote i-a dat această declarațiune.

Acesta a fost scopul declarațiunii, er' nici-decum să dovedescă în mod cert cele petrecute în acea ședință.

Președintele: Este adevărat, că comitetul a hotărât să despăgubescă pe dl Brote de spesele făcute cu traducerea, tipărirea și răspândirea.

Albini: Comitetul era dator să execute decisiunile conferinței generale și în consecință el a hotărât acest lucru în ședința din Martiu.

Judele Issekutz? Aveți aparență de a declara, că tot ce s'a făcut s'a făcut din inițiativă personală a dlui Brote și acesta pentru cuvântul, că Brote nu este de față. Ce aveți de zis în privința acesta?

Albini: Am fost cu totul rău înțeles și declar solemn, atât pentru text, cât și tipărire, cât și pentru răspândire, deși răspândirea personală n'am făcut-o, iau totă răspunderea și nu cred, că se va găsi vre-unul dintre noi, care să facă altfel; de altă parte cred, că în privința mea bunăvoința dlui judecător nu s'ar schimba întru nimic, dacă dl Brote ar fi de față.

Cu aceste interogatoriu s'a terminat.

(Va urma)

Situațiunea în Sârbia

Din și în și situațiunea din Sârbia a devenit tot mai încurcată și mai nesigură. Regele, care a apucat érași pe mâinile liberalilor a emis un ucas, prin care pune pe Milan érași în rândul cetățenilor și membru al dinastiei. Curtea de casație s'a vădut atât de puternică, încât a anulat ucasul regelui. În urma acestei anulări frecările între bărbații de stat și între partide au luat un caracter acut. Răspândindu-se sciri, că radicalii vor să răsturne dinastia Obrenovici și să proclamă de rege pe principele Cara Gheorghević s'au făcut perchișițiuni domiciliare pe la mai mulți foști ministrii. Mulți bărbați au fost aruncați în închisore și regele în urma multor indicii, cari probau încercări de detronare, s'a vădut necesitat a cassa constituțiunea actuală. Despre acest act al regelui scirile din Belgradul Sârbiei vorbesc astfel:

Un ucas regal desființează constituțiunea. Cabinetul actual, spre a nu căde asupra lui responsabilitatea pentru acest pas, și-a dat demisia, înainte de desființarea constituției. În 20 l. c. la orele 6 dimineața s'a publicat tuturor

trupelor, ce erau conșinate în casarme, desființarea constituției. A urmat o proclamație a regelui către popor. Toți membri consiliului de stat, afară de doi liberali, au fost destituiți. Locurile vacante s'au întregit. Preșident al consiliului de stat e numit Nicola Christici, spaima radicalilor. Au mai fost destituiți opt juđi ai curții de casație împreună cu președintele. Preșident al consiliului de stat e numit liberalul Babovici. Regele Alexandru a dispus, ca în locul constituției actuale să intre în vigoare constituția cea veche dela 1865. După acesta se vor scrie la timpul seu alegerile pentru scupșcină. Constituția cea veche prescrie cenzura aspră și dreptul electoral restrins. În 21 l. c. dimineața regele a chemat la sine pe Nicolaevici și l'a însărcinat cu formarea cabinetului după vechia constituție. Nicolaevici a primit mandatul. Ministerul se compune din toți membri ministeriului Nicolaevici.

Corpul diplomatic a aprobat aceste dispozițiuni ale regelui. În totă țera domnesce până acum liniște.

Noutăți.

Perchișițiune domiciliară. Dl Ioan Gavrilăscu, paroch în Țințari, dă următoarele amănunte despre perchișițiunea, ce i s'a făcut: În 17 l. c., am fost în Vlădeni de am înmormântat doi morți. Postul de gendarmi din Vlădeni, sub conducerea postcomandantului, s'a folosit de această absență a mea și mi-a făcut perchișițiune domiciliară, căutând și scrutându-mi toate cărțile și hărțile, ca să afle „proclamațiuni irredentiste”. Dar deși au cercetat toate hărțile de prin toate unghiurile, totuși n'a aflat nimic.

Cu asta n'a fost destul. S'era după 6 ore, când m'am reîntors acasă, doi gendarmi mi-au ținut drumul și m'au escortat în casă, unde m'au provocat să le predau toate hărțile, câte le-am avut la mine.

Eu i-am provocat atât pe gendarmi cât și pe juratul comunal, care era cu ei, să-mi arate, pe baza cărui ordin mai înalt îmi fac d'ăși această provocare? Gendarmii mi-au răspuns însă, că ei n'au ordin, dar așa li-sa poruncit din partea postcomandantului, ér juratul a răspuns, că el nu scie nimic, „ce vreau gendarmii cu lucrurile acestea.”

Deși li-a lipsit ori ce ordin, eu, ca să delatur ori ce suspiciune, am scos toate hărțile, ce le aveam la mine, și li-am dat și rocul să caute și ei, să nu cređă, că am și altele. Vădend, că n'am nici o proclamație au eșit rușinați.

Purcederea acesta a gendarmilor din Vlădeni a vătămât mult onorea mea de preot și a băgat în spaimă și familia prin purtarea lor cea bruscă. De aceea am făcut arătare la oficiul pretorial din Șercaia, cerend să mi-se dea satisfacțiunea cuvenită.

Stări critice în Ardél. Foile magiare se ocupă cu stările critice din Ardél. Ardélul e în pericol d'ice „Hazánk” într'un lung articol și guvernul nu se gândește să saneze lucrurile. Lui i-se spune oficios, că la Cluș au fost adunați numai 1—1500 de români, pe când în realitate numărul arată o cifră de 6-ori mai mare. Români, cari au fost scoși din Cluș și alții, cari au fost împedecați, cutrieră țera în cete mari și astéptă numai un semn ca să se misce totă românimea. Și oficerii din armata comună sunt daco-români, adauge „Magy. Hirlep.” Ei cântă românește și musica tot românește

le cântă, căci un oficer din Alba-Iulia a oprit musica să cânte „barbarește”; dar el va fi tras la răspundere. — Nici în biserică n'aveam pace de români — serie „Budapesti Hirlep”. În o comună din apropierea Clușului au intrat în biserică reformată pe timpul slujbei mai mulți flăcăi și au început să facă un sgomot asurđitor opincării tocmai pe când predica preotul, și el a trebuit să tacă. Un biet cismar scóse revolverul, dar i l'au smuls din mână. Au alergat apoi la organe și au început să facă cu ele o larmă asurđitoare, încât creștinii spăimântați au trebuit să părăsescă biserică înainte de a se termina slujba. — Ni se pare, că foile magiare miróșă a comisarii regesc, care să îndrepte „stările critice.”

Baritonistul Dimitrie Popovici dela opera din Praga după cum anunță „Neue Freie Presse”, a fost angagiat pentru celebrele reprezentațiuni dela Bayreut. Dl Popovici e angagiat în special pentru opera Lohengrin.

Esplorările d-lui Tocilescu. Aflăm din diarele bucureșcene, că dl Gr. G. Tocilescu a fost d'ilele acestea la Constanța, însoțit de dl Von Sarwey, general de divizie în armata germană și membru al Academiei din Berlin. D'ăși au vizitat mormântul antic descoperit în strada Dorobanților din acel oraș; apoi au plecat în inspecțiunea Valurilor lui Traian din Dobrogea.

Mare nenorocire s'a întâmplat în 16 l. c. la Trăbușeni în comitatul Maramureș. Două plute mari adevă, pe cari plutași români le mânau pe Tisa spre Seghedin s'au lovit de olaltă cu o așa putere, încât toți s'ermanii plutași cădura în Tisa. Numai foarte puțini dintre ei au putut să și mântuască viața cu inotul. Cei mai mulți însă s'au înecat. Până acuma, s'au scos din Tisa douăspre-zece cadavre și se d'ice, că mai trebuie să fie dece. S'a început cercetarea pentru ca să se pótă descoperi, cine au fost acei nenorociți, cari și-au aflat mórtea în mod atât de tragic.

Ad. Nr. 141.—1894

CONCURS.

Devenind în vacanță nouă ajutoare a 25 fl. pe an pentru învățaceii meseriași români din Transilvania, din subvențiunea ce primesce Asociațiunea spre acel scop dela societatea „Transilvania” din București se escrie concurs pentru conferirea acelor ajutoare cu începutul anului 1894 n.

Învățaceii meseriași, cari doresc a reflecta la vre-unul dintre aceste ajutoare, au să înainteze pe lângă cerere următoarele documente:

1. atestat de botez, în original sau în copie legalisată;
2. testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare;
3. atestat, că se află deja lucrând la vre-un măiestru sau corporațiune și cu ce succes;
4. contract, în original sau copie legalisată, încheiat cu măiestrul conform §-ului 61 al legii industriale (art. leg. XVII. 1884);
5. atestat de moralitate dela autoritatea locală competentă și
6. adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decisi a lăsa pe fii sau pupili lor la învățătură, până se vor perfecționa pe deplin.

Cererile instruite cu aceste documente, să se înainteze la subsemnatul comitet până în 25 Iunie n. 1894.

Cererile întrate mai târziu nu se vor considera.

Sibiiu, din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatură română și cultura poporului român”, ținută la 3 Maiu n. 1894.

Dr. Marion Pușcariu m. p.,
vice-președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretar II.

Loterie.

Mercuri, în 23 Maiu n. 1894.

Brünn: 84 61 32 22 75

Nr. 17/894.

[87] 1—1

Publicațiune.

În sensul § 124 din procedura judecătorească în cauze matrimoniale se aduce la cunoscință publică, că Maria Costescu din Sereca, prin sentința consistorială din 7 Decembre 1893 Nr. 6403 B. s'a despărțit total de către pribegitul ei bărbat Ioan Bărboi din Beriu.

Orăștie, 10 Februaru, 1894.

Oficiul protopresbiterial greco-oriental al Orăștiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 18/894.

[88] 1—1

Publicațiune.

În sensul §-ului 124 din procedura judecătorească în cauze matrimoniale se aduce la cunoscință publică, că Domnica Costescu din Sereca, prin sentința consistorială din 30 Novembre 1893 Nr. 6444 B. s'a despărțit total de către pribegitul ei bărbat Ioan Criștu din Dăncu-mare.

Orăștie, în 10 Februaru, 1894.

Oficiul protopresbiterial greco-oriental al Orăștiei.

Nicolau Popoviciu,
protopresbiter.

Nr. 345/1894

[85] 2—2

Anunț.

Zidirea bisericei gr. ort. din parochia Gârbova de sus protopresbiteratul Alba-Iulia să dă în interpretare pe calea licitațiunei minuendă care se va ținea la fața locului **Joi în 2/14 Iunie** în cancelaria oficiului parochial la 9 ore a. m. pre lângă suma preliminară de **4733 fl. 63 cr.** în bani. Comuna bisericăscă dă materialul p'etră, cărămida, var, apă și năsip, conform ordinului Venerabilului Consistoriu archidieceșan din 24 Iuliu 1893 Nr. 4436 Epitrop. Dela întreprindători să recere ca înainte de începerea licitațiunei să depună un vadiu de 10% în numără sau în hărții de valoare. — Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare să pot vedea la oficiul protopresbiterial. Comitetul parochial și rezervă dreptul a da lucrul în interpretare celui măiestru, care va oferi cea mai mare garanță chiar și când acela nu ar fi minus oferent.

Alba-Iulia, 6 Maiu 1894.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Nicolau Ivan, protopresb.

Sosirea și plecarea trenurilor dela Sibiiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiiu.

Dela Copșa (Budapesta, Predeal):

- La 4 ore 16 minute, dimineața, tren de persoane.
- La 1 ora 26 minute, ziua, tren de persoane.
- La 9 ore 23 minute, sara, tren micșt.

Dela Făgăraș:

- La 7 ore 28 minute, dimineața, tren micșt.
- La 8 ore 30 minute, sara, tren micșt.

II. Trenurile pleacă dela Sibiiu.

La Copșa (Budapesta, Predeal):

- La 7 ore 44 minute, dimineața, tren micșt.
- La 4 ore 49 minute, ziua, tren de persoane.
- La 10 ore 17 minute, sara, tren de persoane.

La Făgăraș:

- La 4 ore 36 minute, dimineața, tren micșt.
- La 1 ora 40 minute, ziua, tren micșt.